

دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی
دانشکده علوم سیاسی

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد (M. A.)
رشته مطالعات منطقه ای

موضوع:

مناسبات ایران و ایالات متحده امریکادر فاصله زمانی ۱۳۸۴ تاکنون (۱۳۸۹)

استاد راهنما:

جناب آقای دکتر محمد جواد حق شناس

استاد مشاور:

سرکار خانم دکتر فاطمه شکوهی آذر

پژوهشگر:

بابک آذرباد

سال تحصیلی:

تیر ۹۰

تقدیم به پدر عزیز و بزرگوارم، روحش شاد باد

همچنین مادر مهربان و فداکارم و برادرانم که حق بزرگی بر من دارند•

تشکر و قدردانی

نگارش این پایان نامه مرهون بهره گیری از نظرات ارزشمند اساتید دانشگاه علوم سیاسی دانشگاه آزاد اسلامی تهران مرکزی می باشد که در طول دوره تحصیل دانش و اندوخته های علمی خویش را در اختیار اینجانب و سایر دانشجویان قرار دادند• از زحمات استاد راهنمای این رساله جناب آقای دکتر محمدجواد حق شناس که با صبوری و متانت و راهنمایی های ارزشمند من را یاری دادند و نیز از استاد مشاور سرکار خانم دکتر فاطمه شکوهی آذر که در این راه همراه بودند صمیمانه

تشکر و قدردانی می نمایم•

تعهدنامه اصالت پایان نامه کارشناسی ارشد

اینجانب بابک آذرباد دانش آموخته مقطع کارشناسی ارشد به شماره دانشجویی ۸۷۰۸۵۰۰۹۳۰۰ در رشته مطالعات منطقه ای که در تاریخ ۱۵/۴/۹۰ از پایان نامه خود تحت عنوان مناسبات ایران و ایالات متحده آمریکا در فاصله زمانی

۱۳۸۴ تاکنون (۱۳۸۹) با کسب نمره و درجه دفاع نموده ام بدینوسیله متعهد می شوم:

۱- این پایان نامه حاصل تحقیق و پژوهش انجام شده توسط اینجانب بوده و در مواردی که از دستاوردهای علمی و پژوهشی دیگران اعم از پایان نامه، کتاب، مقاله و ... استفاده نموده ام، مطابق ضوابط و رویه های

موجود نام منبع مورد استفاده و سایر مشخصات آن را در فهرست ذکر و درج کرده ام.

۲- این پایان نامه قبلاً برای دریافت هیچ مدرک تحصیلی هم سطح، پایین تر یا بالاتر (در سایر دانشگاهها و موسسات آموزش عالی ارائه نشده است).

۳- چنانچه بعد از فراغت از تحصیل، قصد استفاده و هرگونه بهره برداری اعم از چاپ کتاب، ثبت اختراع و ... از این پایان نامه داشته باشم، از حوزه معاونت پژوهشی واحد مجوزهای مربوطه را اخذ نمایم.

۴- چنانچه در هر مقطع زمانی خلاف موارد فوق ثابت شود، عواقب ناشی از آن را بپذیرم و واحد دانشگاهی مجاز است با اینجانب مطابق ضوابط و مقررات رفتار نموده و در صورت ابطال مدرک تحصیلی ام هیچگونه ادعایی نخواهم داشت.

نام و نام خانوادگی: بابک آذرباد

تاریخ و امضاء:

بسمه تعالی

در تاریخ ۱۳۹۰/۰۴/۱۵

بابک آذرباد دانشجوی کارشناسی ارشد مطالعات منطقه ای از پایان نامه خود دفاع نموده و با نمره به حروف

و با درجه مورد تصویب قرار گرفت.

امضاء استاد راهنما

بسمه تعالی

اطلاعات مربوط به پایان نامه کارشناسی ارشد

دانشکده علوم سیاسی

فرم ب

نام واحد دانشگاهی: تهران مرکزی	کد واحد ۱۰۱	کد شناسایی پایان نامه: ۱۰۱۲۰۸۱۴۸۹۲۰۰۱
نام و نام خانوادگی: بابک آذرباد	شماره دانشجویی: ۸۷۰۸۵۰۰۹۳۰۰	سال و نیم سال اخذ پایان نامه: ۹۰/۰۴/۱۵ رشته تحصیلی: مطالعات منطقه ای
عنوان پایان نامه: مناسبات ایران و ایالات متحده امریکا در فاصله زمانی ۱۳۸۴ تاکنون (۱۳۸۹)		
نام و نام خانوادگی استاد راهنما: جناب آقای دکتر حق شناس نام و نام خانوادگی استاد مشاور: جناب آقای دکتر شکوهی آذر		
تعداد واحد پایان نامه: ۴ واحد	تاریخ تصویب پروپوزال: ۸۹/۴/۱۲	نمره پایان نامه دانشجویی: به عدد: به حروف:
تاریخ صدور کد شناسایی: ۸۹/۱۲/۱۹	تاریخ دفاع از پایان نامه: ۹۰/۴/۱۵	
<p>چکیده پایان نامه:</p> <p>این پژوهش به بررسی روابط ایران و آمریکا در زمان ریاست جمهوری محمود احمدی نژاد بین سالهای ۱۳۸۴ - ۱۳۸۹ / ۲۰۰۵ - ۲۰۱۱ می پردازد. این تحقیق در پنج فصل، شامل فصل اول "کلیات تحقیق"، فصل دوم "بررسی مبانی نظری و فکری محمود احمدی نژاد و سیاستهای داخلی و خارجی وی"، فصل سوم "پیشینه و تاریخچه روابط ایران و ایالات متحده امریکا"، فصل چهارم "اتفاقات و رویدادهای بین ایران و آمریکا در دولت آقای احمدی نژاد" و در نهایت فصل پنجم، "بررسی رویکرد ایالات متحده نسبت به وقایع بعد از انتخابات دوره دهم ریاست جمهوری ایران در سال ۱۳۸۸ تا ۱۳۸۹ و واکنش جمهوری اسلامی نسبت به مواضع دولت اوباما"، تنظیم و نگارش یافته است</p> <p>اهداف این تحقیق بررسی "مناسبات ایران و ایالات متحده آمریکا در دولت محمود احمدی نژاد" است. روش تحقیق و اجرایی پژوهش، روش توصیفی - تحلیلی است که اطلاعات با استفاده از منابع کتابخانه ای، اسناد و مدارک مراکز تحقیقاتی، مجلات و روزنامه ها، فصلنامه و همچنین اطلاعات موجود در سایتهای اینترنتی معتبر به دست آمده است.</p> <p>در این پژوهش این نتیجه استنتاج می شود که به دلیل پی گیری سیاستهای ایده آلیستی و انقلابی از سوی دولت آقای محمود احمدی نژاد، روابط ایران و آمریکا همچنان در بن بست عدم برقراری روابط دیپلماتیک به سر برده و می توان گفت در عرصه برخورد و تنش میان این دو، آنچه مشاهده می شود کمشکس، اختلاف و برخوردهای عملی بیشتر است.</p>		

امضای استاد راهنما:

تاریخ:

امضای مدیر گروه:

تاریخ:

امضای رئیس دانشکده:

تاریخ:

فهرست مطالب

عنوان

صفحه

فصل اول: کلیات تحقیق

۲	بیان مساله تحقیق
۵	اهمیت موضوع تحقیق و انگیزه انتخاب آن
۶	اهداف تحقیق
۷	سوال تحقیق
۷	فرضیات تحقیق
۷	چهار چوب نظری تحقیق
۷	روش تحقیق
۸	روش گردآوری اطلاعات
۸	روش تجزیه و تحلیل اطلاعات
۸	متغیرها و واژه های کلیدی

فصل دوم: دولت محمود احمدی نژاد

۱۰	مبانی فکری و نظری دولت احمدی نژاد
۱۴	سیاست خارجی محمود احمدی نژاد
۱۴	رنالیست و ایده آلیسم در روابط بین الملل
۱۵	ایده آلیسم
۲۰	رنالیسم
۲۳	سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران در پرتو ایده آلیسم و رنالیسم
۲۸	رویکرد سیاست خارجی تهاجمی
۲۹	به چالش کشیدن هنجارهای بین المللی
۲۹	سیاست تهاجمی دولت محمود احمدی نژاد و نتایج آن
۳۰	احمدی نژاد و اسرائیل، از نفی هولوکاست تا شعار نابودی اسرائیل
۳۲	نتیجه گیری

فصل سوم: پیشینه مناسبات ایران و ایالات متحده آمریکا

۳۴	مقدمه
۳۴	روابط ایران و آمریکا از آغاز تا انقلاب اسلامی
۳۴	روابط ایران و آمریکا در دوره قاجار
۳۵	زمینه‌های سیاسی برقراری روابط ایران و آمریکا
۳۶	مدارس آمریکایی در زمان قاجار
۳۷	امریکا و انقلاب مشروطه ایران
۳۷	ورود مورگان شوستر به ایران
۳۸	روابط ایران با آمریکا در دوران پهلوی اول
۴۰	روابط ایران با آمریکا در دوران پهلوی دوم
۴۰	روابط ایران با آمریکا تا قبل از دولت مصدق
۴۱	دولت مصدق
۴۲	روابط ایران و آمریکا از کودتای ۲۸ مرداد تا ریاست جمهوری کندی
۴۷	سیاست کندی و انقلاب سفید پهلوی دوم
۴۷	روابط ایران و آمریکا از ۱۵ خرداد تا انقلاب اسلامی
۴۷	کاپیتولاسیون
۴۸	نقش مهم ایران در خاورمیانه در زمان ریچارد نیکسون
۴۸	روابط ایران و آمریکا در دوره ریاست جمهوری جیمی کارتر
۵۱	کنفرانس گوادلوپ و نتایج آن
۵۳	روابط ایران و آمریکا از سال ۱۳۵۷ تا ۱۳۵۹
۵۶	روابط ایران و آمریکا در دولت موقت
۵۹	تسخیر سفارت آمریکا و ایران
۶۱	قطع رابطه ایران و آمریکا تا آزادی گروگانهای آمریکایی
۶۶	روابط ایران و آمریکا در دوران جنگ ایران و عراق
۶۷	ماجرای ملک فارلین
۷۱	رابطه ایران و آمریکا در دوران هاشمی رفسنجانی (۱۳۶۸ تا ۱۳۷۶)
۷۴	رابطه ایران و آمریکا در دولت محمد خاتمی (۱۳۷۶-۱۳۸۴)
۸۴	نتیجه گیری

فصل چهارم: مؤلفه ها و رویدادهای روابط ایران و ایالات متحده آمریکا در دولت محمود

احمدی نژاد

- ۸۷ ریشه های تنش و درگیری میان ایران و آمریکا قبل از دولت احمدی نژاد
- ۹۰ آمریکا و پرونده هسته ای ایران
- ۹۲ پرونده هسته ای ایران در دوران دولت سید محمد خاتمی
- ۹۲ بیانیه تهران
- ۹۸ موافقتنامه بروکسل
- ۹۸ موافقتنامه پاریس
- ۱۰۱ پرونده هسته ای ایران در دولت محمود احمدی نژاد
- ۱۰۴ قطعنامه اول شورای امنیت علیه ایران
- ۱۰۵ قطعنامه دوم امنیت علیه ایران
- ۱۰۵ قطعنامه سوم امنیت علیه ایران
- ۱۰۶ قطعنامه چهارم امنیت علیه ایران
- ۱۰۶ قطعنامه پنجم امنیت علیه ایران
- ۱۰۹ انتخابات ریاست جمهوری ایالات متحده آمریکا و پیروزی باراک اوباما
- ۱۱۳ مساله خاورمیانه
- ۱۱۷ جنگ ۳۳ روزه اسرائیل و حزب اله (پایداری حزب الله و مردم لبنان)
- ۱۱۹ حمله اسرائیل به غزه و جنگ ۲۲ روزه (مقاومت مردم غزه)
- ۱۲۲ پرونده ترور رفیق حریری
- ۱۲۴ سفر احمدی نژاد به لبنان
- ۱۲۵ حضور آمریکا در افغانستان و عراق
- ۱۳۰ تحریم ها
- ۱۳۰ تحریم های آمریکا در دولت کلینتون
- ۱۳۱ دولت جرج بوش و تحریم علیه ایران
- ۱۳۲ سیاست دولت اوباما درباره تحریم ایران
- ۱۳۴ حضور ایران در آمریکای لاتین
- ۱۳۹ سیاست آمریکا در آمریکای لاتین و زمینه های برخورد با ایران در این منطقه
- ۱۴۳ نامه نگاری به روسای جمهوری ایالات متحده آمریکا و سفر به آن کشور

۱۴۴	نامه اول
۱۴۴	پیام به ملت آمریکا: نامه دوم
۱۴۵	نامه سوم اولین نامه به اوپاما
۱۴۷	سفر احمدی نژاد به نیویورک ۱۳۸۶
۱۴۹	سفر اول احمدی نژاد به آمریکا در سال ۱۳۸۹
۱۵۰	سفر دوم احمدی نژاد به آمریکا در سال ۱۳۸۹
۱۵۱	حقوق بشر و تاثیر آن در روابط ایران و ایالات متحده آمریکا
۱۵۴	پیامهای نوروزی روسای جمهور آمریکا به مردم ایران
۱۵۷	نتیجه گیری

فصل پنجم: انتخابات دهم ریاست جمهوری اسلامی ایران و ایالات متحده آمریکا

۱۶۱	مقدمه
۱۶۲	انتخابات ریاست جمهوری اسلامی ایران ۱۳۸۸
۱۶۲	واکنش نامزدهای معترض به نتیجه انتخابات
۱۶۳	مواضع ایالات متحده آمریکا در خصوص انتخابات ریاست جمهوری ایران
۱۷۴	واکنش ایران نسبت به مواضع ایالات متحده آمریکا
۱۷۶	دستگیری سه شهروند آمریکائی در مرز ایران و عراق و تبعات آن
۱۸۰	نتیجه گیری
۱۸۶	منابع

فصل اول

کلیات تحقیق

۱- بیان مساله تحقیق:

بررسی رابطه ایران و ایالات متحده آمریکا در دوره ریاست جمهوری محمود احمدی نژاد امری سهل و ممتنع است زیرا احمدی نژاد اولین رئیس جمهوری از ایران بوده است که نامه هائی به جورج بوش و باراک اوباما روسای جمهوری امریکا می نویسد و حتی با یکی از آنان در جلسه سران تمام کشورهای جهان در سازمان ملل عکس می اندازد و در عین حال بر سر پرونده هسته ای شدیدترین مواضع را گرفته و اوج رویارویی ایران با ایالات متحده در بیست سال اخیر(از بعد از پایان جنگ و رحلت آیت ا... خمینی ره) در دوره وی صورت می پذیرد.

با پیروزی «محمود احمدی نژاد» در انتخابات ریاست جمهوری ایران به سال ۱۳۸۴/۲۰۰۵ م و اتخاذ موضع انقلابی و رادیکال در سطح سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران، می توان گفت رویکرد «تنش زدایی» در سیاست خارجی - که شعار دولت «سید محمد محمد خاتمی» بین سالهای ۱۳۷۶ تا ۱۳۸۴ بود - از روابط خارجی ایران رخت بست از یک منظر پیروزی احمدی نژاد، بازگشتی به شعارهای نخستین انقلاب اسلامی و احیای آنان در دهه اخیر تلقی می شود.

باید دانست که "وقوع انقلاب اسلامی ایران باعث دو تحول و دگرگونی بنیادین در روابط بین الملل گردید. یکی قرار گرفتن محوریت دین(اسلام) و یا نوعی ایدئولوژی فکری در قالب اسلام در رویدادهای جهانی که به مدت چندین قرن منحصر به عوامل سیاسی و اقتصادی شده بود و دیگری تاسیس و استقرار نظام دینی بنام " جمهوری اسلامی " بر پایه ولایت فقیه که در نوع خود کم سابقه یا بی سابقه بوده و در نتیجه آغاز یک دوران جدید در سیاست خارجی و روابط بین الملل بود.

جمهوری اسلامی ایران همواره به علت پارادایم متفاوت حاکم بر اصول سیاست خارجی خود در سی سال اخیر مورد انتقاد و مخالفت قدرتهای حاکم بوده است.

ایران در بعد از انقلاب ۵۷ نه تنها متحد منطقه ای و یا حامی منافع استراتژیک آمریکا در منطقه خاورمیانه نیست بلکه منافع گوناگون این کشور را در منطقه خاورمیانه تهدید می کند و کشورهای منطقه را به پیروی از انقلاب خود و ارزش های مربوط به آن و مقابله با امپریالیسم و ابر قدرت حاکم بر جهان دعوت می کند. ایران حاضر به گفت و گو با این کشور نیست، سفارتخانه آن را که لانه جاسوسی می خواند، به اشغال

در می‌آورد و از گروه‌های اسلام‌گرا در کشورهای اسلامی که منافع استراتژیک ایالات متحده در خاورمیانه را تهدید می‌کنند، حمایت و پشتیبانی بعمل می‌آورد.

پس از انقلاب اسلامی و تشکیل نظامی جدید در جهان و کشورهای منطقه با نظام سیاسی از ایران مواجه شده‌اند که در مقدمه قانون اساسی خود می‌نویسد: «قانون اساسی با توجه به محتوای اسلامی انقلاب ایران که حرکتی برای پیروزی تمامی مستضعفین بر مستکبرین بود زمینه تداوم این انقلاب را در داخل کشور فراهم می‌کند به‌ویژه در گسترش روابط بین‌المللی، با دیگر جنبش‌های اسلامی و مردمی می‌کوشد تا راه تشکیل امت واحد جهانی را هموار کند.» (قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۸۰، ص ۱۴)

به عبارت بهتر و در نزد انقلابیون مسلمان ایران و رهبران ایشان "انقلاب اسلامی... به عنوان الگویی جدید برای مستضعفان جهان، همواره تلاش نموده با آگاهی دادن و بیدار کردن دیگر ملت‌ها بر پایه اصول و دستورات اسلام، بزرگ‌ترین کمک را به مستضعفان جهان بنماید و افکار عمومی جهان را نسبت به ظلمی که به محرومان و پابرهنگان در سراسر گیتی وارد می‌شود، جلب نماید... همواره رهبری و مردم‌ایران تلاش نموده‌اند این روحیه را در میان مسلمانان جهان زنده نمایند. به همین علت یکی از اصول تغییرناپذیر در سیاست خارجی جمهوری اسلامی، بیداری اسلامی و مبارزه با استکبار و حمایت از محرومان و مستضعفان است." (صدقی، ۱۳۸۶، صص ۶۹-۷۰)

می‌توان گفت در دوره‌های سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران و رابطه‌اش با آمریکا را به ۵ دوره تقسیم نمود:

۱- دوره واقع‌گرایی حفظ‌محور (۶۰-۱۳۵۷)

۲- دوره آرمان‌گرایی بسط‌محور (۶۸-۱۳۶۰)

۳- دوره توسعه‌گرایی اقتصادمحور (۷۶-۱۳۶۸)

۴- دوره توسعه‌گرایی سیاست‌محور (۸۴-۱۳۷۶)

۵- دوره آرمان‌گرایی اصول‌محور (... - ۱۳۸۴) (رضایی، فصلنامه راهبرد، ۱۳۸۷)

در دوره اول که نظام جمهوری اسلامی ایران دارای ثبات سیاسی نبوده و در مرحله استقرار به سر می برده است، شاهد تشتت، بی برنامه گی و اختلاف میان مسئولان گوناگون سیاست خارجی دولت جمهوری اسلامی - چه در زمان دولت موقت مهدی بازرگان و چه در زمان ریاست جمهوری کوتاه مدت ابوالحسن بنی صدر - هستیم. مهمترین وقایع اتفاق افتاده در این دوره و در مقابله با ایالات متحده، تسخیر سفارت آمریکا در تهران، قطع رابطه ایران با آمریکا توسط جیمی کارتر رئیس جمهوری وقت ایالات متحده، واقعه طس و قرارداد الجزایر و آزادی گروگانهای آمریکایی است.

در دوره دوم که حاکمیت جمهوری اسلامی یکدست می شود. می توان این دوره ۸ ساله "جمهوری اول" در نظام جمهوری اسلامی است که با ریاست جمهوری آیت ا... خامنه ای و نخست وزیری میرحسین موسوی همراه است. مهمترین وقایع موجود در رابطه با روابط خارجی ایران و آمریکا در این زمان عبارتند از: حمایت آمریکا از عراق در جنگ علیه ایران، ماجرای مک فارلین، درگیری مستقیم نظامی میان ایران و آمریکا در منطقه خلیج فارس.

دوران سوم که مصادف با ریاست جمهوری هاشمی رفسنجانی و آغاز "جمهوری دوم" است. مهمترین وقایع در این دوران عبارتند از: توسعه روابط اقتصادی آمریکا با ایران در دور اول ریاست جمهوری هاشمی رفسنجانی، تنش سیاسی میان ایران و آمریکا در دوره دوم ریاست جمهوری هاشمی و تصویب قانون داماتو و تحریم نفتی و گازی ایران به موجب این قانون.

دوران چهارم با ریاست جمهوری سید محمد محمد خاتمی آغاز گردید. تلاش برای برقرای رابطه از هر دو سو، گفتگو با مردم آمریکا توسط سید محمد محمد خاتمی، معذرت خواهی وزیر امور خارجه ایالات متحده آمریکا در دولت کلینتون درباره دخالت این کشور در کودتای ۲۸ مرداد و محور شرارت خواندن ایران توسط جرج بوش مهمترین وقایع رابطه خارجی ایران با آمریکا بود.

دولت احمدی نژاد و جمهوری چهارم که در این دوران مهمترین وقایع نامه نگاری محمود احمدی نژاد به روسای جمهوری آمریکا از یک سو و تنش و درگیری میان ایران و آمریکا بر سر پرونده هسته ای جمهوری اسلامی ایران و همچنین به چالش کشیدن روابط خارجی ایران در ۱۶ سال گذشته، مهمترین شاخص های روابط خارجی ایران و آمریکا است.

در این پژوهش به بررسی و تبیین رابطه ایران و ایالات متحده در دوران احمدی نژاد با توجه به وقایع و اتفاقاتی که منافع و سیاستهای دو کشور با یکدیگر در برخورد و کشمکش بودند همچون :

پرونده هسته ای ایران و نقش آمریکا در قطعنامه های تحریمی صادر شده علیه ایران

حضور آمریکا در افغانستان و عراق

مساله اعراب و اسرائیل، حمایت ایران از گروهایی چون حزب ا.. و حماس و حمایت متقابل آمریکا از اسرائیل

حقوق بشر و بحث دخالت آمریکا در امور داخلی ایران و حمایت از جنبش های اعتراضی پس از انتخابات ریاست جمهوری دهم...پرداخته خواهد شد

۲- اهمیت موضوع تحقیق و انگیزه انتخاب آن:

در واقع می توان گفت که سیاست خارجی که به عنوان سرلوحه منافع ملی هر کشور به حساب می آید می تواند در تامین حیات سیاسی، امنیتی و اقتصادی یک یا دو و یا چند کشور نقش سرنوشت سازی ایفا نماید بنابراین سیاست خارجی «فعالیتی است که کنشگران دولتی از طریق آن عمل می کنند، عکس العمل نشان می دهند و تعامل برقرار می نمایند. (سریع القلم ، ۱۳۷۹ ، ص ۸۹) سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران نمودار برخورد و تعامل واقع گرایی و آرمان گرایی است. از یک سوی انقلاب ایدئولوژیک اسلامی، دارای آرمانهای مکتبی ویژه خاص است و از سوی دیگر، ایران همچون دیگر ملت کشورها با محدودیتها و فرصت های خاص روبرو است. (میلانی ،مجله راهبرد ، ۱۳۸۳ ، ص ۱۸۹)

از منظر ژئوپلتیک ایران در منطقه ای قرار دارد که، در جنوب کشورهای نفت خیر خلیج فارس مورد حمایت غرب هستند و همچنان مسئله اعراب و اسرائیل تداوم دارد. همانطور که ملاحظه می شود حساسیت حوزه سیاست خارجی در نظام جمهوری اسلامی ایران نسبت به دوران گذشته فوق العاده بیشتر شده و حتی اگر مسائل خاص ایران و موقعیت و نقش کشورمان در مناسبات بین المللی را در نظر بگیریم، موقعیت ژئوپلتیک ایران ایجاب می کند که در شرایط نوین جهانی حداکثر عقلانیت و خرد جمعی در تنظیم مناسبات مربوط به روابط خارجی کشور به کار گرفته شود چرا که کوچکترین خطا یا کوتاهی و قصور در

این شرایط فوق العاده حساس که مشابه آن در دوران گذشته نبوده است و می تواند آثار زیان بار درازمدتی را بر جای بگذارد. به نظر می رسد جمهوری اسلامی ایران که بر پایه ایدئولوژی استوار است در سیاست خارجی خود چاره‌ای ندارد جز تلفیق واقع‌گرایی و آرمان‌خواهی تا افزون بر حفظ پیشبرد سیاستش بتواند در تحقق آرمانهای خود نیز بکوشد و چنانچه گفته شد این کوشش می‌باید در محدوده توان و مقدرات نظام، برای تضمین حیات آینده آن انجام پذیرد. بر این اساس برخی دانشمندان بر این باورند که سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران به تدریج عقلانی‌تر و به تئوری‌های بین‌الملل نزدیک‌تر می‌شود. (همان، ص ۱۹۶)

شناخت مبانی، الگو و روند تصمیم‌گیری در سیاست خارجی جمهوری اسلامی، نیروهای موثر بر اتخاذ تصمیمهای سرنوشت ساز و چگونگی تعامل این نیروها با یکدیگر جز با بررسی موردی رفتار سیاسی منتهی به تصمیم‌گیری در سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران میسر نمی‌گردد. به علت نزدیکی این دوران به سرچشمه‌های کاریزماتیک نظام و اصولی که همچنان مورد تاکید نظام است و همچنین فعال بودن نیروهای موثر بر تصمیم‌گیریهای سیاسی ابتدای انقلاب در شرایط حاضر، درک خاستگاه تصمیم‌گیری در سیاست خارجی از یک سو در ریشه‌یابی چالشها و منازعات فراروی که از گذشته امتداد داشته است موثر می‌باشد و از سوی دیگر در جلوگیری از ارتکاب اشتباهات منتهی به تصمیم‌گیری در سیاست خارجی بر پایه تجربیات گذشته می‌تواند نقش موثری ایفا نماید.

شناخت مبانی، الگو و روند تصمیم‌گیری در سیاست خارجی جمهوری اسلامی_به ویژه بعد از ریاست جمهوری احمدی نژاد و اتخاذ سیاستهای خلاف دیپلماسی حاکم بر روابط بین‌الملل_، نیروهای موثر بر اتخاذ تصمیمهای سرنوشت ساز و چگونگی تعامل این نیروها با یکدیگر جز با بررسی موردی رفتار سیاسی منتهی به تصمیم‌گیری در سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران میسر نمی‌گردد.

۳- اهداف تحقیق:

بررسی مناسبات ایران و ایالات متحده آمریکا در دولت محمود احمدی نژاد.

۴- سوال تحقیق:

روابط ایران و ایالات متحده آمریکا در دولت احمدی نژاد بر چه اصول و پایه هائی استوار بوده است؟

۵- فرضیات تحقیق:

فرضیه اصلی:

روابط ایران و آمریکا در دوران ریاست جمهوری احمدی نژاد به دو دلیل اتخاذ سیاستهای انقلابی و آرمانگرایانه موجب اختلاف و کشمکش هر چه بیشتر میان این دو کشور شده است.

فرضیه فرعی:

دولت محمود احمدی نژاد با شکستن تابوهای موجود در سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران در قبال آمریکا، تلاش نموده است نگاه جدیدی در روابط ایران و ایالات متحده آمریکا ایجاد نماید.

۶- چهارچوب نظری تحقیق:

مبتنی بر نگاه ایده آلیستی و رئالیستی سیاست خارجی در روابط بین الملل خواهد شد.

که در دوران انقلاب و جنگ حالت ایده آلیستی داشته و بر پایه فکر انقلابی استوار بود.

در دوران هاشمی از ایده آلیستی به سمت رئالیستی روابط داخلی و بین المللی در حرکت بود.

دوران محمد خاتمی به سوی رئالیستی یا همان واقعگرایی مبتنی بر شرایط جهانی

دوران احمدی نژاد بازگشت به دوران فکری ایده آلیستی و اصول گرایی افراطی همراه با شیوه پوپولیستی

در روابط داخلی و خارجی

۷- روش تحقیق:

در این پژوهش روش تحقیق از نوع توصیفی تحلیلی می باشد و که اطلاعات با استفاده از منابع کتابخانه

ای، اسناد و مدارک مراکز تحقیقاتی، مجلات و روزنامه‌ها، فصلنامه، پایان‌نامه‌های مرتبط و همچنین اطلاعات موجود در سایتهای اینترنتی معتبر می‌باشد.

۸- روش گرد آوری اطلاعات :

کتابخانه ای و اسناد و.....

۹- روش تجزیه و تحلیل اطلاعات :

کمی و کیفی

۱۰- متغیر ها و واژه های کلیدی :

در این پژوهش "مناسبات ایران و ایالات متحده آمریکا در فاصله زمانی ۱۳۸۴ تا ۱۳۸۹" متغیر وابسته و سیاست و استراتژی خارجی دولت "محمود احمدی نژاد" و دولتهای "جرج بوش" و " باراک اوباما" متغیر مستقل است.

واژه های کلیدی:

سیاست خارجی ایالات متحده آمریکا در بعد از پیروزی انقلاب اسلامی - سیاست خارجی دولت جمهوری اسلامی ایران - سیاست خارجی دولت محمود احمدی نژاد- سیاست خارجی دولت جرج بوش- سیاست خارجی دولت باراک اوباما - گفتمان انقلابی و اصولگرایانه محمود احمدی نژاد در زمینه سیاست داخلی و خارجی

فصل دوم

دولت محمود احمدی نژاد

الف) مبانی فکری و نظری دولت محمود احمدی نژاد

در دوره ریاست جمهوری محمود احمدی نژاد تا حدی، ما شاهد برگشت سیاست خارجی جمهوری اسلامی به دوران اولیه انقلاب هستیم. برخی معتقدند که تسلط گفتمان "آرمانگرایی اصول محور" بر سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران در این دوره را می‌توان متأثر از عوامل متعدد داخلی و بین‌المللی دانست. مساله هسته‌ای ایران، افزایش فشارهای بین‌المللی در این مورد و بازرسی‌های متعدد نمایندگان آژانس از مراکز فعال در امر فن آوری هسته‌ای در کشور را می‌توان یکی از آن عوامل دانست. اما شناخت دلایل روی کارآمدن دولت احمدی نژاد بیشتر از آنکه به سیاست خارجی جمهوری اسلامی برگردد، متأثر از ایدئولوژی و گفتمان انقلاب اسلامی و آنچه که در این سالیان و به خصوص دوران ۸ ساله اصلاحات در جمهوری اسلامی دارد. برای شناخت این مسئله، نخست می‌بایست به احزاب و گروه‌های و اندیشه‌هایی که موجب به قدرت رسیدن این گفتمان گردید، پرداخت.

"جمعیت آبادگران" گروهی بود که محمود احمدی نژاد را به قدرت رساند. برای شناخت هر چه بهتر "جمعیت آبادگران" رجوع به ریشه‌ها و دلایل ایجاد و ظهور چنین جریانی در دل جناح "راست" یا "محافظه کار" جمهوری اسلامی ایران - که اصرار بر این دارند که خود را "اصولگرایان" به نامند - ضروری است. "در شرایطی که «جبهه مشارکت» (به عنوان مهم ترین تشکل چپ/اصلاح طلب) در بعد از ۲ خرداد، از آزادی‌های فردی، دموکراسی نمایندگی، توسعه صنعتی، رفاه اقتصادی، سرمایه گذاری خارجی و دیپلماسی پراگماتیستی دفاع می‌کرد، رقیب تازه نفس او؛ ائتلاف آبادگران (به عنوان نماینده جناح راست/محافظه کار) از مصالح عمومی، دموکراسی توده‌ای، عدالت اجتماعی، راه رشد غیر سرمایه داری و اصول گرایی دیپلماتیک حمایت می‌کند." (قوچانی، روزنامه شرق، ویژه نامه نوروزی، ۱۳۸۴، ۴/۱۲/۲۷)

بدین ترتیب هم زمان با گردش جناح چپ اسلامی به اندیشه‌های لیبرالیستی، این جریان محافظه کار اسلامی است که در زمینه اقتصاد دارای اندیشه‌های چپ و شبه سوسیالیستی چرخیده است تا بار دیگر در پایان اصلاحات ثابت کند دوگانه راست و چپ برای توصیف و تحلیل جغرافیای سیاسی ایران ناکافی و ناکارآمد است، "حتی اگر آن را در قالب‌های جدیدتری چون اصلاح طلب و محافظه کار بازسازی و صورت بندی کنیم. این گونه است که هشت سال پس از انتشار جامعه شناسی سیاسی تالیف شده توسط

سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی که در آن از چهار جناح راست سنتی، راست مدرن، چپ سنتی و چپ جدید در توصیف ساختار سیاسی حاکمیت نام برده شده بود، نه فقط باید پاره‌ای از این واژه‌ها را نوسازی کرد بلکه می‌توان جامعه‌شناسی سیاسی جدیدی را پیشنهاد کرد. "همان منبع، ۵) بدین ترتیب می‌توان گفت دموکراسی ضعیف پس از دوم خرداد و تلاش دولت سیدمحمدمحمد خاتمی برای تدوین استراتژی توسعه صنعتی از یک سو و ناشایستگی محافظه کاران (راست سنتی) در حفظ قدرت سبب شد بنیادگرایان (راست رادیکال) به صورتی مستقل وارد صحنه عمل سیاسی شوند. "جناح چپ که در آغاز این گرایش سیاسی را چپ جدید می‌خواند و آنان را به جهت حمایت از عدالت اجتماعی و ارزش‌های انقلابی به ائتلاف دعوت می‌کرد پس از مدتی دریافت جنس عدالتخواهی این جریان بیش از آنکه رنگ و بوی چپ داشته باشد گرایش به راست دارد، پس کوشید پس از یک دعوت ناکام آنان را به عنوان «پادوی بازار» تقبیح کند. در همه این سال‌ها نقش راست رادیکال بیش از همه در قالب گروه فشار ظهور می‌یافت و تنها گروه انصار حزب الله آن را نمایندگی می‌کرد. جریانی که هرگز نامزد انتخاباتی معرفی نمی‌کرد اما در انتخابات موثر بود. اینک، اما پس از ناکامی‌های محافظه کاران این بنیادگرایان هستند که فرشته نجات ایشان می‌شوند." (همان منبع، ۵)

آبادگران ترکیبی از تفکرات چپ و راست - البته با پذیرفتن هژمونی راست - است. عدالتخواهی چپ، "اخلاق گرایی و سنت گرایی" محافظه گرایی در این تفکر جمع شده اند تا با سس "پوپولیسم" معجونی بسازند تا توده‌های ایرانی به سمت خود جذب نمایند.

نمی‌توان تاریخ تأسیسی دقیق برای جمعیت آبادگران ذکر کرد زیرا هنوز شکل و حزبی رسمی به نام آبادگران در وزارت کشور جمهوری اسلامی ایران به ثبت نرسیده است. گرچه شاید تشکیل جمعیت "آبادگران جوان ایران اسلامی" را در بهمن ماه ۱۳۸۴ و بعد از دولت احمدی نژاد بتوان تاریخ تأسیس اولین تشکلی دانست که عنوان آبادگران را برای خود برگزیده است، اما این شکل زیر شاخه ای دولتی از آبادگران قدیم به شمار می‌رود. در روز اعلام موجودیت این حزب و در حمایت دولت محمود احمدی نژاد عنوان نمود: "آنچه در انتخابات نهم ریاست جمهوری رخ داد ادامه حرکتی بود که از انتخابات دوم شوراهای اسلامی شهر و روستا آغاز شد و با انتخابات مجلس هفتم شورای اسلامی ادامه یافته بود.

(<http://www.abadgaranejavan.blogfa.com> ۱۳۸۸/۰۸/۱۲)